

Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta

Posudek oponenta bakalářské práce

Jméno autora: Veronika Kubátová

Název práce: Rusko-česká homonyma v českých učebnicích ruského jazyka Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Půža, Ph.D., katedra ruského jazyka a literatury PdF UHK

Oponent: PhDr. Jindřich Kesner, CSc., katedra ruského jazyka a literatury PdF UHK

Téma práce, její zaměření, přednosti a nedostatky:

Práce se skládá z části teoretické a praktické. V teoretické části autorka vysvětluje základní pojmy z oblasti lexikologie, v části praktické pak představuje tři učební soubory, určené pro výuku ruštiny na českých školách, pojednávajíc zejména o rusko-českých homonymech a paronymech. Závěr přináší stručné shrnutí.

Diplomová práce má logickou strukturu a vypracována poměrně pečlivě, nicméně si dovoluji několik připomínek. Z hlediska zaměření práce považuji některá pojednání v teoretické části (o synonymii, antonymii, polysémii atd.) za zbytečně podrobná, téměř nemající přímý vztah k tématu a nepřinášející žádné nové informace. K pojmu homonymie se dostáváme až na s. 24, což je vzhledem k celkovému rozsahu práce (49 s.) podle mého názoru dosti pozdě.

V praktické části jsou poměrně obsáhlé tabulky rusko-českých homonym či paronym, ovšem komentář k nim je velmi sporý. Tak např. na s. 38 je stručná charakteristika učebnice „Твой шанс I“ s poznámkou, že na s. 37 jsou v učebnici „porovnávána i některá rusko-česká homonyma, jako například жена – жена, život – живот“, načež následuje tabulka s 31 (!) párem rusko-českých homonym. Čtenáři ale bohužel není vůbec jasné, jestli jsou v učebnici stejně jako například жена – жена, život – живот porovnávány všechny tyto dvojice nebo jestli jsou všechna tato slova prostě obsažena v lexiku prezentovaném v učebnici bez upozornění na interferenci anebo jestli je v učebnici vždy jen jedno slovo z každého páru a druhý výraz doplnila autorka, upozorňujíc tak na okolnost, že by mohl být žáky chybně chápán význam daného lexému (a možná to je v různých případech různě?). Bohužel i závěry jsou velmi vágní: „Každá z učebnic obsahuje **různý počet** homonym, ale **spousta z nich** se opakuje. **Mezi nejčastěji opakující se** patří například жена (manželka), муж (manžel), красный (červený), горький¹ (hořký) atd. **Ve většině učebnic** a pracovních sešitů není na tato slova více upozorněno, jsou zařazena mezi ostatní slova ve slovníku. Co se týká cvičení na procvičování, **nejvíce jich je** v učebnicích Raduga po-novomu atd. atp.“ Přiznám se, že bych očekával daleko přesnější kvantifikaci zkoumaných jazykových prostředků, daleko jasnější jeho prezentaci a daleko exaktnější porovnání učebnic, jež byly předmětem výzkumu.

Kladně hodnotím autorčino odhodlání pokračovat v práci nad tématem, jež vyjadřuje v poslední větě práce: „Toto téma mě zaujalo a ráda bych se mu dále věnovala i v budoucnu.“ Možností je opravdu mnoho: provést přesnější kvantifikaci, skutečné a daleko důslednější porovnání posuzovaných učebnic, navrhnout na základě teorie o určení a výběru lexikálního minima v učebnicích (a nejspíše s použitím frekvenčních slovníků) minimální a maximální seznam dvojic rusko-českých homonym a paronym pro učebnice určené pro jednotlivé

---

¹ Bez měkkého znaku a s „bi“ v textu BP.

věkové skupiny žáků a pro jednotlivé úrovně podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, navrhnout systém cvičení alespoň pro jednu úroveň...

Jazyková a stylistická úroveň práce průměrná, nedostatků není mnoho, nicméně jednotlivým chybám se studentka bohužel nevyhnula, např.: „Zda (autoři učebnic) udělují těmto často nazývaným zrádným slovům nebo falešným přátelům překladatelé nějakou větší či speciální pozornost“ (s. 8), „V teoretické části se budu zabývat nejrozličnějšími termíny souvisejícími s homonymií a následně podrobněji samotné homonymií a konkrétně rusko-české“ (s. 9), chybičky jsou bohužel i v ruských slovech: *печенная колбаса* nejspíš nebude *opečená klobása* (s. 31), *школьник* (s. 32), *ссылный* (s. 35), *строить* (*stavět, budovat*), *горкий, каньки* (s. 39)...

Rozsah práce je v normě.

Použitá literatura: Aktuální, kvantitativně dostačující. Práce s odbornými zdroji je odpovídající.

Využitelnost pro praxi: střední.

Cíl práce: z velké části splněn.

Celková úroveň diplomové práce: odpovídá požadavkům.

Z uvedených důvodů práci **doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení .....**

Dotazy k autorce:

1. Na s. 12 píšete: „V některých případech může mít slovo významů více, tomu říkáme mnohovýznamovost nebo homonymita“, odvolávajíc se na P. Hausera. Na s. 20 ovšem upozorňujete, že „polysémie se mnohdy chybně zaměňuje s homonymií“. Jestliže se shodneme v tom, že polysémie a mnohovýznamovost je totéž (stejně jako homonymita a homonymie), vysvětlete, prosím, tento rozpor v tvrzeních, obsažených ve Vaší práci.

2. Opravdu si jste jistá, že slovo *limonáda* označuje jakýkoli ovocný nápoj (s. 22)?

3. Jste si jistá, že u slov *vaříč* (osoba) a *vaříč* (přístroj) nebo *přetéci* (z jednoho do druhého) a *přetéci* (přes okraj) se jedná o homonymii (s. 23)?

4. Opravdu je spoluautorkou Radugy Ljubov Fjodorovna Alexejevna (s. 28)?

PhDr. Jindřich Kesner, CSc.

V Hradci Králové 31. 5. 2020